

PM – Spårvagnssystemet i Mykolaiv

Syfte

Syftet med detta PM är att sammanfatta spårvagnssystemets utveckling, funktion och nuvarande situation i Mykolaiv. Fokus ligger på historik, infrastruktur, drift, krigets påverkan samt framtida utmaningar.

Bakgrund

Mykolaiv är en större industristad i södra Ukraina där spårvagnar har utgjort en central del av kollektivtrafiken sedan slutet av 1800-talet. Systemet drivs av det kommunala bolaget MK Elektrotrans och omfattar ett elektrifierat spårnät som förbinder stadens centrala delar med bostads- och industriområden.

Historisk översikt

Spårvagnstrafiken inleddes med hästdragna vagnar under 1890-talet och elektrifierades under 1910-talet. Under sovjettiden byggdes nätet ut kraftigt för att möta behoven i en växande industristad. Spårvagnarna blev då ett av de viktigaste transportmedlen för arbetspendling. Efter Sovjetunionens upplösning minskade de offentliga investeringarna, vilket ledde till uppskjutet underhåll, men nätet bibehölls i huvudsak intakt.

Infrastruktur

Spårnätet omfattar cirka 70 kilometer, varav en stor del anlades under 1960- och 1970-talen. Den långvariga bristen på fullständig förnyelse har lett till betydande slitage på räler, växlar och banöverbyggnad. Depåer och elförsörjningsanläggningar är funktionella men tekniskt ålderstigna, vilket begränsar möjligheterna till modernisering.

Drift och ekonomi

Spårvagnstrafiken är starkt subventionerad och har en viktig social funktion. Låga biljettpriser och omfattande rabattsystem innebär begränsade intäkter och ett permanent ekonomiskt underskott. Fordonsflottan består huvudsakligen av äldre höggolvsvagnar från sovjettiden, som har renoverats men saknar modern energieffektivitet och full tillgänglighet.

Krigets påverkan

Sedan 2022 har återkommande attacker mot energiinfrastruktur orsakat strömavbrott som vid flera tillfällen lett till total avstängning av spårvagnstrafiken. En särskild anpassning har varit användningen av spårvagnar för distribution av dricksvatten efter att stadens vattenförsörjning skadats.

Framtida utmaningar

De främsta utmaningarna är fortsatt kopplade till finansiering, reservdelstillgång och driftsäker elförsörjning. Störningar i leveranskedjor, svårigheter att importera komponenter samt skador på el- och spårinfrastruktur begränsar möjligheterna att hålla hela flottan i trafik. Periodvisa elavbrott påverkar både trafikutbud och punktlighet. Personalbrist, särskilt inom tekniskt underhåll, är ytterligare en belastning.

Trots detta prioriteras spårvägstrafiken högt, då den utgör ett samhällskritiskt, kostnadseffektivt och miljövänligt transportmedel. Sammanfattningsvis präglas den nuvarande situationen av en åldrad och sårbar fordonsflotta samt betydande operativa utmaningar, men också av ett fortsatt starkt behov av att upprätthålla spårvagnstrafiken för stadens funktion.